

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus IV. De reliquis ad hunc titulum pertinentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

nimiam, per quam, non concedenda, multoties conceduntur, & per ambitionem improbatam, ut plurimum extorqueantur, aperitur via subtili palliatione verborum, ad promittenda damnabiliter contra Lateranense Concilium beneficia vacatura, mortis alienæ votum ingeritur, & Ecclesiis, ac Prælatibus, & personis Ecclesiasticis gravamina plurima inferuntur: Nos, malis hujusmodi, & animarum periculis occurrere cupientes, promissiones easdem, & alias quascunque, sub quovis modo, aut formâ verborum, de cætero faciendas, per quas directè, vel indirectè aperiri via valeat ad beneficia vacatura, auctoritate Apostolica penitus reprobamus, & omnino viribus vacuumus, decernentes, per eas, vel ipsam aliquam, ad providendum alicui nullum deinceps quomodo libet obligari.

844 Ex hoc textu sequitur, quod, licet antiquo jure decretalium permissa fuerit promissio de beneficio conferendo adjecta clausula: *cum potero*, vel *cum se facultas, aut occasio obtulerit*, ut constat à n. 836. jure tamen novo decretalium, etiam illam promissionem non obstante illa clausula, imò quavis aliâ, per quam via directè, vel indirectè aperitur ad beneficia vacatura, esse prohibitam, & invalidam ex claro textu Bonifacii VIII. in proximè relato c. *Detestanda*, ubi tamen nota, Constitutionem istam esse antiqui juris *correptoriam*, non autem declaratoriam, adeoque non extendi ad promissiones ante illam factas, sed tantum futuras, deinde illam loqui solum de actu, quo promittitur præbenda simpliciter, non autem eo, quo alicui conceditur aliquid, cui dispositione juris annexa est præbenda, qualis est receptio alicujus in Canonicum, ut supra dictum est.

ARTICULUS IV.

De reliquis ad hunc titulum pertinentibus.

845 PRO ulteriori præmissorum explicatio-
ne not. i. poenas, de quibus n. non incurri ab eo, qui passus est se institui in beneficio viventis, ignorando, illud non vacare legitime; nam sic non est in eo culpa, &c. in primis. 2. q. 1. §. de Episcopi, ad poenam depositionis exigit, quod

in viventis Ecclesia se institui præsumpserit; quod etiam habetur in c. *Eum, qui*, 7. q. 1. ibi: qui in alterius loco eodem ministrare præsumpserit. Not. 2. non incurri ab eo, qui viventi succedit, ex justa causa deposito, Glossa fin. in c. 1. h. t.

Not. 3. quando dicitur, quod promissio beneficii, non vacantis, involvat votum mortis alienæ, non intelligi, quod id habeat ex natura rei, & causaliter (aliàs enim nec à summo Pontifice promitti posset beneficium nondum vacans) sed tantum occasionaliter; occasio autem ex natura rei stare potest sine occasionato; quamvis summi Pontifices etiam occasionem velint remotam in his, qui vel recipiunt, vel provident Ecclesiastica beneficia. Et quamvis per scripturam rectè probetur facta beneficii promissio, non tamen rectè probatur valida, ut constat ex c. *ex tenore*, de quo supr.

Mot. 4. quamvis ex c. *Cum super*, 8. h. t. 847 rectè probetur, Clerico recepto in Canonicum alicujus Ecclesiæ promitti posse, quod illi etiam providebitur de præbenda, cum se facultas obtulerit, hanc tamen promissionem jure novo c. *Detestanda*, de quo n. 843. non prohiberi, ex num. 844. nec exinde ab illa rectè fieri argumentum ad promissionem simpliciter de concedendo vacaturo, cum debitum præbendæ in primo casu procedat à provisione legis, non in secundo, ut diximus superius.

Not. 5. quando dicimus beneficium non vacans, nec conferri, nec promitti posse, id intelligi etiam de quovis alio beneficio qualificato, quale est beneficium, cui annexus est personatus, officium, vel dignitas Ecclesiastica ex dict. c. *Detestanda* in num. 843. & c. *post electionem*, 7. h. t. ubi expressè sermo est de Archidiaconatu, alteri, cum nondum vacaret, concessio, ut supra expositum est.

Not. 6. quando beneficium, legitime collatum, beneficiatus renuntiare, seu dimittere, quoad possessionem per gravem, & injustum metum, extrinsecus incussum, directè ad extorquendam ejusmodi dimissionem, coactus est, posse illum nihilominus agere ad possessionem recuperandam, non obstante, quod alter interea in eo institutus sit; nec actionem ejus, exceptione facta renuntiationis in judicio elidi, prout habetur ex dict. *suprà* h. t.

Bb 3

Not.

Not. 7. Legatos à latere, post concordata Germania inter Nicolaum V. suo, & Successorum nomine, ac Fridericum III. Imperatorem, aliosque Principes, & Prælatos Germaniæ, ex altera parte circa beneficia non reservata, sed subiecta provisioni Ordinariorum, probabiliter nihil posse in Germania, ea suæ provisioni reservando, prout aliàs possunt de jure communi; si enim Pontifex in vi eorum Concordatorum ipse statuit, ac promisit, se nolle in illis provisionem Ordinariorum impedire *preveniendò*, vel *reservandò*, nequit non esse valde prudenter credibile, nec Legatos id posse contra expressum verbum Papæ, talis autem promissio habetur in Concordatis Germaniæ, *s. in Cæteris verò, de quibus à n. 566.*

849 Not. 8. quamvis aperti juris sit, promissiones beneficiorum, etiam *sub clausula generali* (quando potero, vel, cum se obtulerit occasio) esse non tantum illicitas, sed etiam irritas, ac nullas jure novo decretalium, ut constat ex c. *detestanda*, relato supr. posse tamen distingui *promissionem* in eam, quæ supplicanti faciat *solum spem* obtinendi beneficium, quòd vacaverit;

vel si vacaverit; aut etiam *jus ad rem* in promissario, & obligationem saltem naturalem in promittente: (unde, cum etiam nostris temporibus frequenter contingat, quòd etiam homines, Deum timentes, & probi, verbo, vel scripto promittant supplicanti, se, cum poterunt, gratificaturos, eosque voti compotes facturos, & vacante tali, vel tali beneficio neminem alium promoturos, censet E. Wagnereck. in c. *Nulla. 2. h. t.* promissionem *primo modo* sumptam, qua scilicet *sola spes*, non *autem res*, vel *ullum jus* tribuitur, non comprehendi sub constitutione Bonifacii VIII. in dicto c. *Detestanda*. Sed an hæc *puritas intentionis*, se non obligandi, nec alteri etiam *jus personale & beneficium* constituendi, non frequenter maculetur, præsertim, quando à Magnatibus, Patroni inferiores, (puta Domini ei temporaliter subditi, vel Monasteria virorum, aut Monialium habentium Patronatum certarum Ecclesiarum) requiruntur, ut tale beneficium promittant huic, vel illi quos commendant, ii noverint, qui promittunt, & qui ad tales promissiones inducunt.

QVÆSTIO IX.
IN TIT. IX. NE SEDE VACANTE
ALIQUID INNOVETUR.

850 **C**Um hætenus egerimus de modo, quo Ecclesiis providendum sit in casu, quo illis Clericus, qui in eis ex officio divina peragat, præficiendus est, ac id regulariter penes Episcopos, & Prælatos Ecclesiarum, quibus id jus, ratione suæ dignitatis, vel muneris competit, resideat: quæstioni, quæ fieri posset, quid agendum, si talis Ecclesia esset viduata, hoc est, careret tunc Prælato (ut si obisset &c.) & occurreret casus, quo alicui Ecclesiæ inferiori de Rectore novo, vel beneficiato providendum foret? hoc titulo respondetur. Per *sedem* hic intelligitur sedes Episcopalis, vel alia Prælatura, aut dignitas inferior cui facultas conferendi beneficia, vel alia jurisdictio competit, sic *Gloss. in c. 1. de reb. Eccles. non alien. in 6. V. Ecclesia*. Per *vacantem*,

seu *vacationem venit*, qualibet vacatio *sedis*, sive per mortem, sive per renunciationem, translationem, aut modum alium, quo titulus, seu jus Prælaturæ amittitur, sic *Gloss. in c. univ. h. t. in 6. V. mortuo*: imò Hortiensis in summa *h. t. n. 2.* id extendit ad vacationem beneficii solum *interpretativam*, quando scilicet Episcopus, vel Prælatus *de jure est inutilis* ad agendum; ut, si sit hæreticus, excommunicatus, suspensus &c. tunc enim dicitur vacare *interpretativè*. *Sedes* igitur *vacans* hic intelligitur qualibet Ecclesia Cathedralis, Collegiata, vel etiam Conventus Regularis, habens rationem Capituli, & carens Antistite suo, & hæc vacatio durat, dum ei de novo provisum sit: quæstio igitur est, penes quem in casu *sedis taliter vacantis* potestas, & jurisdictio sit?

ARTI-